

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 29. října 2024

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

PŘEDVEČER ASANACE. FOTOGRAFIE PAVLA ŠTECHY ZACHYCUJÍ KAŽDODENNÍ ŽIVOT NORMALIZAČNÍHO ŽIŽKOVA

Žižkovské ulice jako živý prostor s čilými mezilidskými kontakty, jež se odehrávají v prostředí stísněných zanedbaných ulic ve strmém, v zimě téměř nesjízdném kopci. Právě takový pohled nabízí nová virtuální výstava Předvečer asanace: Žižkov 70. let v sociologické fotografii Pavla Štechy. Unikátní soubor fotografií zachycující sociální ráz, společenský život i intimní svět jednotlivých pavlačových bytů normalizačního Žižkova uspořádal Ústav pro soudobé dějiny AV ČR a [je k vidění online](#).

Fotografie pražského Žižkova pořídil Pavel Štecha v roce 1971 jako čerstvý absolvent FAMU. Vznikly na objednávku architektonického ateliéru SIAL, který pracoval na jedné z variant asanačního projektu této dělnické čtvrti těsně přiléhající k pražskému centru. Původně měl Pavel Štecha ve spolupráci s architekty a sociology zdokumentovat současný technický stav budov a sociální poměry jejich obyvatel. Zadání však překročil a pojal fotografický projekt i jako uměleckou reflexi zanikající části Prahy a její specifické komunity, která se měla brzy rozptýlit po pražských panelových sídlištích. Povedlo se mu tak zachytit „sociální problémy“ i každodenní život tamějšího obyvatelstva.

„Na rozsáhlém souboru fotografií Pavla Štechy je snad nejzajímavější, jakým způsobem zachycuje každodennost života na Žižkově 70. let. Nezastírá nijak otřesný stav čtvrti i bytů, ale zároveň neukazuje žižkovské obyvatele jako oběti. Naopak, lidé z jeho fotografií se na žižkovskou realitu kreativně adaptují, a to s humorem a často i hrdostí,“ říká o souboru fotografií kurátor výstavy a autor textů Petr Roubal z Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR.

Záchrana Žižkova

Na fotografiích je tak možné vidět děti hrající si místo na hřišti přímo na ulici, staré lidi potýkající se s nároky složitého a zanedbaného městského terénu, nebo stísněné místnosti s rozvěšeným prádlem praným bez automatických praček a s kamny, do nichž je potřeba denně nosit uhlí ze sklepních kójí. Zachycují ale také svépomocně a nejspíš bez úředního povolení zmodernizované byty vyzdobené domácím uměním nebo snahu zachovat zbytky dřívějšího vesnického života ručně vyřezávaných dřevěných postelí, nad nimiž visí krucifixy či obrázky světců.

Kontakt pro média: **Markéta Růžičková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 777 970 812

Mgr. **Lucie Fikarová**, Ph.D.
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR
fikarova@usd.cas.cz
+420 725 949 902

Přestavbová studie SIALu, pro niž fotografie vznikly, se nakonec nedočkala realizace. Záchrana Žižkova, kterou definitivně stvrdily listopadové události roku 1989, byla výsledkem pozvolné změny v pohledu na roli a možnosti městského plánování. Fotografie Pavla Štechy, které původně měly být součástí asanačních plánů, se tak staly jedním z prvních podnětů k docenění genia loci. Bez takovéto reflexe by Žižkov dopadl jako mnoho západoevropských čtvrtí *belle époque*, které musely ustoupit technokratické představě o moderním bydlení plánované od urbanistických stolů.

Pavel Štecha (1944–2004)

Vystudoval fotografii na FAMU, kterou absolvoval v roce 1971. Vedle žižkovského cyklu vytvořil v sedmdesátých letech 20. století řadu dalších fotograficko-sociologických sond (soubor fotografií ze starobince u sv. Tomáše, cykly Majitelé chat, Doprava ve městě, Děti ve městě). V roce 1989 se stal oficiálním fotografem Občanského fóra. V devadesátých letech se věnoval zejména fotografii architektury. V roce 1992 obdržel druhou cenu World Press Photo za fotografii Václava Havla naslouchajícího u obrazu Mistra Theodorika.

Odkaz na výstavu Předvečer asanace:

<https://instituteofcontemporaryhistory.exposure.co/predvecer-asanace>

Fotografie ke stažení:

<https://owncloud.cesnet.cz/index.php/s/OPlc3CNU0a44fZx> (© Pavel Štecha-dědicové)

Výstava vznikla s finanční podporou programu Strategie AV 21 „Město jako laboratoř změny; stavby, kulturní dědictví a prostředí pro bezpečný a hodnotný život“.

Více informací:

MA, MPhil **Petr Roubal**, Ph.D.
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR
roubal@usd.cas.cz

Fotogalerie

(© Pavel Štecha-dědicové)

(© Pavel Štecha-dědicové)